

FUNDACJA IM. ZBIGNIEWA WODECKIEGO

Scenariusz lekcji:

Gra Muzyka. Gra planszowa o polskiej muzyce

Grupa wiekowa:

klasy VII-VIII szkoły podstawowej, szkoła średnia

Czas:

45 minut + ok. 2 godziny rozgrywki

Cele lekcji:

Cele ogólne:

- Przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z polską muzyką rozrywkową.
- Wprowadzenie do gry „Gra Muzyka”.

Cele szczegółowe (operacyjne):

Wiedza:

- uczeń zna definicję muzyki rozrywkowej
- uczeń wie, że różne gatunki muzyki mogą się przenikać i łączyć
- uczeń zna najważniejsze fakty na temat historii polskiej muzyki rozrywkowej i kontekst jej rozwoju

Umiejętności:

- uczeń rozpoznaje wybrane utwory polskiej muzyki rozrywkowej z dawnych lat

- uczeń potrafi wskazać różnice pomiędzy muzyką poważną i rozrywkową, ale jest świadomy, że granica pomiędzy nimi może być płynna i niejednoznaczna

Postawy:

- uczeń dostrzega wartość polskiej muzyki rozrywkowej
- uczeń rozumie, że polska muzyka jest istotna dla tożsamości kulturowej
- uczeń docenia znaczenie edukacji muzycznej

Odniesienia do podstawy programowej:

(Historia muzyki – poziom rozszerzony)

CELE KSZTAŁCENIA: Muzyka w ujęciu historycznym – periodyzacja, język, właściwości i charakterystyka.

- Postrzeganie muzyki w kontekście kultury poszczególnych epok, kształtujących ją zjawisk społecznych i wydarzeń historycznych oraz powiązanej z nimi estetyki.

TREŚCI KSZTAŁCENIA: Muzyka XX i XXI wieku.

- Uczeń charakteryzuje muzykę w kontekście estetyki epoki – wymienia i opisuje wybrane style i techniki muzyki XX i XXI w.

Materiały dydaktyczne:

- definicja muzyki rozrywkowej*
- archiwalne fotografie związane z Festiwalem Polskiej Piosenki w Opolu pochodzące z Narodowego Archiwum Cyfrowego* [w scenariuszu zamieszczono przykładowe fotografie z Opolu z lat 70. XX w., zachęcamy do zapoznania się z zasobami NAC i stworzenia własnej wersji]
- konturowa mapa Polski* (wydrukowana dla każdego ucznia, wydrukowana w większym formacie i zawieszona w widocznym miejscu lub wyświetlona na ekranie)
- wybrane nagrania polskich utworów z różnych okresów* [w scenariuszu zamieszczono przykładowe utwory, zachęcamy do stworzenia własnej „listy przebojów”]
- gra planszowa „Gra muzyka”

*/ zob. załącznik do scenariusza

Przebieg lekcji:

Wprowadzenie (ok. 5 minut):

Zadaj uczniom (wybrane) pytania:

- *Jaką muzykę lubicie?*
- *Jakiej muzyki najczęściej słuchacie?*
- *Czy jest to częściej muzyka polska, czy zagraniczna?*
- *Jako określilibyście gatunek muzyczny, którego najczęściej słuchacie?*
- *Czy jest to muzyka poważna/klasyczna, czy muzyka rozrywkowa?*
- *Czy czasem słuchacie starszych polskich utworów?*
- *Jakiej muzyki słuchają Wasi rodzice, a jakiej dziadkowie?*

Zachęć uczniów do wyrażenia własnych opinii na temat różnych gatunków muzycznych.

Część 1 – definicja (ok. 5 minut):

Przedstaw słownikową definicję muzyki rozrywkowej. Zapytaj uczniów:

- *Czy muzyka, której słuchacie na co dzień, pasuje do tej definicji? Jeśli nie – dlaczego?*
- *Czy zgadzacie się z taką definicją? Jeśli nie – jak inaczej opisalibyście muzykę rozrywkową / popularną / masową?*

Część 2 – muzyczna mapa (ok. 10 minut):

Stwórzcie własną muzyczną mapę Polski, która będzie nawiązywać do gry planszowej „Gra muzyka”.

Rozdaj uczniom wydrukowane mapy konturowe Polski lub wyświetl mapę na ekranie.

Zapytaj:

- *Jakie miejsca w Polsce kojarzą Wam się z muzyką? Dlaczego?*
- *Czy byliście kiedyś na festiwalu muzycznym? Jaki to był festiwal? Gdzie się odbywał?*

Zaznaczcie wymienione przez uczniów miejsca na mapie. Zachowajcie ją.

Część 3 – muzyczne fotografie (ok. 10 minut):

1. Zaprezentuj uczniom fotografie wykonawców (bez opisu zawierającego nazwisko). Zapytaj:

- *Czy jesteście w stanie zidentyfikować osobę na fotografii?*
- *Czy znacie jakiś utwór tego wykonawcy?*

W razie problemów ze zidentyfikowaniem danej osoby, przybliź uczniom tę postać i jej utwory.

2. Zaprezentuj uczniom fotografie publiczności. Zapytaj:

- *Na co zwróciliście uwagę, oglądając te zdjęcia?*
- *Czy publiczność festiwalowa sprzed niemal 50 lat różni się od współczesnej? Na czym mogłyby polegać różnice?*

Część 4 – nagrania (ok. 10 minut):

Posłuchajcie wspólnie fragmentów dwóch – trzech wybranych utworów i zastanówcie się:

- *Czy utwór się „zestarzał”, czy brzmi współcześnie?*

- Co odróżnia ten utwór od współczesnych polskich piosenek, promowanych obecnie w radiu, telewizji, Internecie?

- Czy uważacie, że wykonawca zdobyłby popularność, gdyby zaczynał karierę w dzisiejszych czasach?

Wyjaśnij uczniom, jak wyglądała branża muzyczna do 1989 roku, jakie były ograniczenia związane z wydawaniem płyt, organizowaniem koncertów, obecnością danego wykonawcy w radiu i telewizji, a także – jak muzycy sobie z tym radzili. Pomocne będą materiały zamieszczone w bibliografii.

Podsumowanie:

Zaprezentuj grę planszową „Gra muzyka”.

Sprawdźcie, czy miejsca zaznaczone na Waszych muzycznych mapach stworzonych w czasie lekcji znalazły się na planszy.

Zachęć uczniów do gry – w parach lub w zespołach.

Załącznik – potrzebne materiały i bibliografia:

Gra planszowa „Gra muzyka”:

Grę wydało Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu. Grając wyruszamy w trasę koncertową po Polsce i odwiedzamy festiwale muzyczne, których jest ponad 165. Na trasie natrafiamy na przygody – miłe i niekoniecznie miłe, a także losujemy pytania z dziedziny muzyki. Wygrywa gracz, który dotrze do mety po zebraniu największej liczby punktów, biletów festiwalowych oraz odpowie na finałowe pytanie. Meta znajduje się w Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu.

Definicja muzyki rozrywkowej:

Muzyka rozrywkowa (muzyka popularna, muzyka lekka) to w dzisiejszym rozumieniu — muzyka obejmująca gatunki, które charakteryzują się łatwością w odbiorze (mają tym samym możliwość szybkiego rozpowszechniania się) i stanowią formę rozrywki dla szerokich kręgów społecznych, a pod względem komercyjnym — dobrze sprzedający się towar dzięki swemu masowemu odbiorowi.

Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/rozrywkowa-muzyka;3969362.html>

Materiały ikonograficzne – Narodowe Archiwum Cyfrowe:

Opis obrazu: Czesław Niemen podczas występu.

Data wydarzenia: 1975-06

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-144-9

Opis obrazu: Zbigniew Wodecki.

Data wydarzenia: 1975-06

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-144-10

Opis obrazu: Karin Stanek podczas występu. Z tyłu widoczna orkiestra.

Data wydarzenia: 1974-06

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-143-93

Opis obrazu: Seweryn Krajewski podczas występu z zespołem „Czerwone Gitary”.

Data wydarzenia: 1974-06-26

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-143-1

Opis obrazu: Krzysztof Krawczyk podczas występu.

Data wydarzenia: 1974-06-26

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-143-14

Opis obrazu: Irena Jarocka na scenie.

Data wydarzenia: 1976-06

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-146-24

Opis obrazu: XIII Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej w Opolu. Operatorzy filmują kamerą telewizyjną Philips. Widoczna także publiczność.

Data wydarzenia: 1975-06

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-G-81-1

Opis obrazu: Operatorzy filmują kamerą telewizyjną Philips.

Data wydarzenia: 1974-06-26

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-143-9

Opis obrazu: Publiczność w amfiteatrze.

Data wydarzenia: 1974-06-26

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-143-4

Opis obrazu: Publiczność pod parasolami na widowni amfiteatru.

Data wydarzenia: 1974-06

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-143-87

Opis obrazu: Publiczność w amfiteatrze.

Data wydarzenia: 1974-06

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-143-84

Opis obrazu: Publiczność w amfiteatrze. Kobieta fotografuje aparatem Praktica Super TL z teleobiektywem Orestegor 4/200.

Data wydarzenia: 1974-06-26

Miejsce: Opole

Zespół: Archiwum Grażyny Rutowskiej

Sygnatura: 40-9-143-5

Mapa konturowa:

Przykładowe utwory do wykorzystania:

Czerwone Gitary „Gdy kiedyś znów zawołam cię”

<https://www.youtube.com/watch?v=BWhvjXLPUC>

Karin Stanek „O Jimmy Joe”

<https://www.youtube.com/watch?v=Xu38YhZ0tQE>

Czesław Niemen „Pamiętam ten dzień”

<https://www.youtube.com/watch?v=tEGVWh0T-oo>

Zbigniew Wodecki „Rzuć to wszystko co złe”

<https://www.youtube.com/watch?v=9XHC2P5uTgc>

Breakout „Gdybym był wichrem”

<https://www.youtube.com/watch?v=1MVaOVbarxw>

BIBLIOGRAFIA:

Bittner Karolina, *Partia z piosenką, piosenka z partią. PZPR wobec muzyki rozrywkowej*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2017.

Rozmowa z autorką w audycji „Białe plamy” w „Trójce”:

<https://www.polskieradio.pl/9/5526/Artykul/2123722,Muzyka-rozrywkowa-w-powojennej-Polsce>

Encyklopedia Muzyki RMF Classic:

Muzyka rozrywkowa: <https://www.rmflclassic.pl/encyklopedia/rozrywkowa-muzyka.html>

Muzyka rockowa: <https://www.rmflclassic.pl/encyklopedia/rockowa-muzyka.html>

Kawecki Jan, Sadłowski Janusz, Ćwikła Marek, *Encyklopedia Polskiej Muzyki Rockowej. Rock'n'Roll 1959-1973*, wyd. Rock-Serwis, Kraków 1995.

Kępa Marek, *Polska muzyka lat 50. Kiedy socjalizm spotkał się z rebelią*, Culture.pl,

<https://culture.pl/pl/artykul/polska-muzyka-lat-50-kiedy-socjalizm-spotkal-sie-z-rebelia>

Michalski Dariusz, *Powróćmy jak za dawnych lat... Historia polskiej muzyki rozrywkowej lata 1900-1939*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2007

Michalski Dariusz, *Piosenka przypomni ci... Historia polskiej muzyki rozrywkowej 1945–1958*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2010

Michalski Dariusz, *Trzysta tysięcy gitar nam gra. Historia polskiej muzyki rozrywkowej lata 1958–1973*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2014